veních osnov vybočovaly by z rámce těchto poznámek, které nemají býti leč doplňkem sjezdového referátu.

I když osnovy neuspokojují všech přání, bylo by nespravedlivé neuznati, že znamenají v mnohém značný pokrok. Připomínám zejména spravedlivější vymezení podmínek trestnosti a technickou vyspělost jednotlivých ustanovení, kterou se tak prospěšně odlišují od chaotických předpisů zákona č. 124/1924.

PRAKTICKÉ PŘÍPADY.

Odmítl-li odvolací soud odvolání podle čl. 4 (3) jaz. nař., může býti odmítací usnesení zrušeno jen na rekurs odvolatelův nadřízeným soudem, nikoli dohlédacím úřadem správním, jenž vyhověl jazykové stížnosti podle § 7 jaz. zák. a čl. 96 jaz. nař. Odpůrci odvolatelovu příslušelo by právo rekursu do neodmítnutí odvolání pro jazykovou závadu, pokud procesní právo rekurs dovoluje.

Důvody nejvyššího soudu: Žalobce (cizozemec) podal svým tuzemským právním zástupcem odvolání z rozsudku okresního soudu v jazyku německém. Krajský soud, jako soud odvolací, odmítl odvolání, protože cizozemci nepřísluší menšinové právo jazykové a podání se nehodí, aby o něm bylo po zákonu zahájeno jednání (čl. 4/3 jaz. nař.). Zástupce žalobcův podal do tohoto odmítacího usnesení jednak v české řeči rekurs k nejvyššímu soudu, jednak jazykovou stížnost podle § 7 jaz. zák. a čl. 96 jaz. nař. k presidiu krajského soudu. Dříve než byly spisy předloženy nejvyššímu soudu, rozhodlo presidium krajského soudu pravoplatně, že odmítacím usnesením bylo porušeno jazykové právo stěžovatelovo, že se toto usnesení zrušuje a odvolacímu soudu ukládá, aby věcně rozhodl o podaném odvolání.

Za tohoto stavu věci nezbývá nejvyššímu soudu, než vyhověti rekursu žalobcovu a zrušiti napadené usnesení, protože bylo cizozemci pravoplatně přiznáno menšinové právo jazykové příslušným k tomu správním úřadem (§ 7 jaz. zák. a čl. 96 jaz. nař.), čímž jest veřejnoprávní otázka předurčující rozřešena způsobem pro nejvyšší soud závazným (§ 190 c. ř. s.).

Blíže nutno však pojednati o dalším výroku presidia krajského soudu, jež také zrušilo napadené usnesení a uložilo odvolacímu soudu meritorní rozhodnutí, neboť mohlo by býti

usuzováno, že jest vlastně rekurs žalobcův již bezpředmětný a že nejvyšší soud již nemá, co by zrušoval. Tak tomu není, protože dohlédací úřad správní nebyl podle §§ 96 (1) a 98 (1) ústavní listiny oprávněn zrušovati soudní rozhodnutí, které jest výronem moci soudcovské a aktem judikatury, takže usnesení odvolacího soudu mohlo býti zrušeno teprve nynějším rozhodnutím nejvyššího soudu.

Nelze souhlasiti s presidiem krajského soudu, že odvolací soud rozhodl o jazykovém právu strany, opíraje se výlučně o předpisy jazykového práva, že nejde o otázku předurčující a že náprava jest podle čl. 96 (3) jaz. nař. zde možná. Presidium nerozeznává mezi výrokem soudního rozhodnutí, který jest jedině předmětem přezkoumání v opravném řízení, a mezi otázkou předurčující, která k soudnímu rozhodnutí vedla a která dojde výrazu jen v odůvodnění. Soud vůbec neřeší jazykového sporu, kterého tu v té době ještě není a nerozhoduje o jazykovém právu strany. Předmětem soudního rozhodnutí jest jedině otázka, zda má býti vyřízen opravný prostředek obsahově (v meritu), či zda má býti odmítnut. Opravný soud musí především zkoumati opravný prostředek po stránce formální, t. j. zda jest přípustný, zda byl podán včas a zda jest formálně bezvadný. Dojde-li soud k přesvědčení, že jest tu některá z uvedených překážek, odmítne opravný prostředek, nepouštěje se do věcného vyřízení. Veškerá tato činnost jest výkonem moci soudcovské a takové soudní rozhodnutí o opravném prostředku jest i po formální stránce aktem judikatury. Důvod odmítnutí jest právě jen důvodem rozhodovacím a otázkou předurčující, kterou si soud pro vlastní potřebu řeší i tehdy, jde-li o otázku veřejnoprávní (§ 190 c. ř. s.). Tuto otázku může sice příslušný správní úřad později rozřešiti jinak, ale to nic nemůže změniti na učiněném soudním rozhodnutí, pokud toto nebylo změněno nebo zrušeno pořadem soudních stolic.

Názor presidia krajského soudu by vedl k důsledku, že by dohlédací úřad správní mohl takto zrušovati i soudní rozsudky, o nichž přece nelze pochybovati, že jsou úkonem soudcovského rozhodování. Kdyby totiž procesní soud vynesl proti cizozemci, jenž odepřel projednávati v jazyku státním a jenž marně byl poučen o následcích, rozsudek kontumační (§§ 133, odst. 2 a 496 c. ř. s.), byla by také tu jazyková otázka příčinou vydání kontumačního rozsudku, ale tato otázka došla vyřešení jen v důvodech, jako otázka prejudicialní, kdežto nález rozsudkový vysloví jen, zda a pokud se žalobě vyhovuje, nebo se zamítá.

Nelze dále souhlasiti s presidiem krajského soudu, že prý odvolací soud n e odmítl odvolání z důvodu práva formálního, t. j. z důvodů procesuálních. Předpisem čl. 4 (3) jaz. nař., vydaným vládou podle zmocnění § 8 jaz. zák., přibyl k odmítacím důvodům procesuálního práva další důvod, který však se co do účinků rovná procesuálním důvodům, protože není pro tento případ zvláštního předpisu. Odmítnutí opravného prostředku zůstane soudním rozhodnutím, třebaže se stalo z důvodu čl. 4 (3) jaz. nař.

Nelze konečně souhlasiti s názorem presidia, že zde náprava cestou správní jest možna a že může býti učiněna jen tím, že správní úřad zruší soudní usnesení. Při tomto názoru lze si těžko představiti, kdy by náprava vůbec možnou nebyla; byla by pak možna i tehdy, kdyby se odmítnutí stalo v nejvyšší soudní stolici, kdyby takto soudní rozhodnutí druhé stolice nabylo moci práva a bylo nuceně vykonáno a kdyby bylo pak podkladem pro další majetkoprávní přesuny. Bylo sice i v tomto smyslu rozhodováno u dohlédacích správních úřadů, ale nejvyšší soud vyložil podrobně, na př. v rozhodnutích čís. 8028 a 8924 Sb. n. s., k jakým důsledkům a k jaké právní nejistotě by tento názor vedl. Autoři jazykového nařízení, pojavše do čl. 96 (3) větu »nařídí p ř í p a d n ě nápravu, která jest podle povahy věci j e š t ě m o ž n a«, byli si toho vědomi, že mohou nastati případy, kdy náprava již možna není, a musili pomýšleti také na s o u d n í rozhodování, kde právě takové případy se mohou vyskytnouti. Nutno podržeti na mysli, že jest jazykové nařízení určeno také pro správní úřady, u nichž není soudcovské neodvislosti.

Že nemůže obstáti příkaz presidia, aby odvolací soud »o podaném odvolání v ě c n ě rozhodl«, zřejmo z úvahy, že by mohl nastati případ, ve kterém by odvolací soud nehleděl sice k jazykové závadě, ale o d m í t l b y odvolání pro jinou formální vadu.

Konečně nutno se v souzeném případě zmíniti ještě o jedné věci. Odpůrce odvolatelův (tuzemec) poukázal v odvolacím sdělení na to, že odvolání musí býti odmítnuto podle čl. 4 jaz. nař. jako nepřípustné. Kdyby odvolací soud přesto byl vešel v meritorní vyřízení odvolání, nemohla by sice druhá strana podati jazykovou stížnost podle čl. 96 jaz. nař., protože nebylo porušeno »j e j í j a z y k o v é p r á v o«, ale bylo by tím případně porušeno její hmotné nebo procesuální právo, protože by jinak jí příznivý rozsudek prvního soudu mohl nabýti pravomoci. Toto právo druhé strany nemůže zůstati bez ochrany. Mimo to jsou soudy povinny dbáti jazykových předpisů z moci úřední (čl. 97 jaz. nař.). Z těchto okolností nutno vyvoditi, že druhá strana má právo stíž-

nosti do neodmítnutí opravného prostředku pro jazykovou závadu a že se může domáhati nápravy u vyšší soudní stolice podle předpisů procesního práva, pokud toto dovoluje (tak důvody rozhodnutí čís. 8028 Sb. n. s. a také rozhodnutí č. j. R I 22/30 dosud neuveřejněné).

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 6. června 1930, čj. R II 191/30/1. Václav Cícha.

Ustanovením § 21 tiskové novely je zavedeno bezpodmíněné ručení rázu ryze majetkového za cizí zavinění i bez vlastního zavinění. Výrok podle § 21 tisk. nov. o ručební povinnosti vydavatele a vlastníka periodického tiskopisu není výrokem o trestu a nemůže proto býti napadán zmateční stížností z důvodu § 281 tr. ř. Výtku, že výrok podle § 21 tisk. nov. neměl býti pojat do rozsudku, jest pokládati za dozorčí stížnost podle § 15 tr. ř. Věcnou výtku, že výrok podle § 21 tisk. nov. je pochyben, an ten, komu se ukládá ručební povinnost, vydavatelem a vlastníkem nebyl a není, jest pokládati za stížnost podle § 392 tr. ř., pokud se vztahuje na náklady trestního řízení, a za odvolání podle § 14 (3) tisk. nov., pokud se vztahuje na náklady uveřejnění rozsudkového výroku. Za zmateční stížnost (čís. 11 § 281 tr. ř.) nelze ji pokládati ani pokud se týká ručební povinnosti za tresty na penězích.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací usnesl se v neveřejném zasedání o odvolání (zmateční stížnosti) vydavatelů periodického tiskopisu »S.« do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Olomouci ze dne 28. května 1929, pokud jím bylo vysloveno, že jmenovaní podle § 21 tisk. nov. ručí za tresty na penězích atd. s obžalovanými rukou společnou a nerozdílnou, — takto:

Spisy se postupují vrchnímu soudu v Brně k vyřízení opravných prostředků.

Důvody: Napadeným rozsudkem bylo vysloveno, že podle § 21 tiskové novely za tresty na penězích, náklady trestního řízení, jakož i za náklady spojené s uveřejněním výroku rozsudkového ručí s obžalovanými (správně jen s obžalovaným Konrádem B-em jako odpovědným redaktorem — odst. 1 § 21 tisk. n.) rukou společnou a nerozdílnou František M. a Josef J. jako vydavatelé periodického tiskopisu »S.«.

Do tohoto rozsudkového výroku podali M. a J. odvolání na vrchní soud v Brně jako soud odvolací. Tento vrátil však spisy krajskému soudu v Olomouci s příkazem, aby k odvolání M-a a J-y přihlížel jako ke zmateční stížnosti a s ní jako s takovou dále